

'Varkenssector moet de wereldmarkt op'

Jarenlang produceerde de Nederlandse varkenshouderij vooral voor de Noordwest-Europese markt. Oud-minister Uri Rosenthal zet daar een streep door: hij wil met het Holland Varken de wereldmarkt op. Dat vereist wel een andere ondernemersgeest. Voor noodlijdende bedrijven heeft hij geld gereserveerd.

INTERVIEW
Uri Rosenthal

DOOR ESTHER DE SNOO

Uri Rosenthal (70), voorzitter van de regiegroep Vitalisering Varkenshouderij wil met het Holland Varken de wereldmarkt op. Nieuwe afzetmarkten aanboren, een meer professionele varkenssector gericht op samenwerking en hulp bij sanering zijn de pijlers van het plan dat de Nederlandse varkenshouderij toekomst moet geven. "Wat de zuivelsector kan, kan de varkenshouderij ook."

De varkenshouders moeten de focus verleggen van Noordwest-Europa naar de wereldmarkt. Is dat de kern van uw plan?

"De wereld is aan het veranderen. Dat besef is er nauwelijks. De welvaart gaat wereldwijd de komende jaren flink toenemen. De zogenoemde middenklasse groeit, vooral in Azië, Afrika en Zuid-Amerika. Dat betekent dat de vleesconsumptie ook stijgt. Dat geldt ook voor de consumptie van varkensvlees. Kansen waar we op in willen spelen."

Moet de varkenshouderij de zuivelsector achterna?

"Wat de zuivel kan, kan de varkenshouderij ook. Waarom niet? Onze zuivel weet de Aziatische afzetmarkten goed te vinden. Die markten willen we ook gaan ontwikkelen voor de afzet van ons varkensvlees."

Wat moet er in de varkenshouderij veranderen, wil de sector klaar zijn

voor de wereldmarkt?

"Allereerst moeten we met elkaar een exportstrategie ontwikkelen. Daar moeten we niet te lang mee wachten, want de kansen dienen zich nu aan. In 2016 willen we een plan van aanpak klaar hebben. Vervolgens kunnen we de promotie voor varkensvlees starten in deze landen. Dit kost tijd en geld."

En de varkenshouders zelf...

"Zij zullen veel meer samen moeten optrekken dan ze nu doen. De varkenshouders moeten meer willen dan enkel angstig de prijsnoteringen afwachten van de slachterijen voor de komende week. Een andere mindset is nodig."

Wat bedoelt u daarmee?

"De varkenshouders zullen een professionaliseringsslag moeten maken en meer gaan samenwerken. Nu werkt iedereen voor zich. De sector is heel divers. In mijn rondgang in de sector kwam ik veel verschillende type bedrijven tegen. Grootschalige bedrijven, maar ook kleine. Hele moderne varkenshouderijen, maar ook bedrijven die ouderwets zijn. Er moet meer uniformiteit komen, willen we de wereldmarkt op kunnen. De kwaliteit van het vlees zal meer eenduidiger moeten. Maar bovenal zullen de varkenshouders de geleiden moeten sluiten en beseffen dat ze een gemeenschappelijke strategie volgen die gericht is op het bedienen van de wereldmarkt. Het veranderen van de mindset staat hoog op mijn prioriteitenlijstje."

De varkenshouderij van de toekomst zoals u die schetst is exportgericht, produceert een uniforme kwaliteit en wordt professioneel geleid. Bij exportgerichte bedrijven wordt vaak gedacht aan grootschalige varkenshouderijen. Is dat ook wat u voor ogen heeft?

"Ik ben nog niet zo ver om daar iets over te kunnen zeggen. Het is mij wel duidelijk dat niet ieder varkensbedrijf mee kan in deze strategie."

Hoe bedoelt u dat?

"Twintig procent van de varkensbedrijven heeft het moeilijk en zal moeten stoppen."

Schiet u die ondernemers die hun bedrijf moeten beëindigen te hulp?

FOTO: ANP

Rosenthal: "De varkenshouders zullen een professionaliseringsslag moeten maken en meer gaan samenwerken."

"Ja, deze bedrijven willen we helpen bij het stoppen. We zullen hen faciliteren, bijvoorbeeld met de verkoop van hun bedrijf of hulp bieden bij het zoeken naar nieuw werk, het zogenoemde outplacement. Welke maatregelen er gaan komen, weet ik nu nog niet. Dat gaan we het komend half jaar uitwerken."

Heeft u budget voor een warme sanering?

"Ja. Voor dat ik aan deze klus begon, heb ik mij laten verzekeren dat er ook budget is. Ik ga niet betalen bij het ministerie van Economische Zaken of de Rabobank om met geld over de brug te komen."

Wat is het budget?

"Ik kan daar niets over zeggen nu. Het ministerie van Economische Zaken en Rabobank zitten

Meer rendement

Uri Rosenthal is sinds juni voorzitter van de regiegroep Vitale Varkenshouderij. De Producenten Organisatie Varkenshouderij (POV) waarin NVV en LTO zijn vertegenwoordigd, Rabobank en het ministerie van Economische Zaken (EZ) hebben zitting in de regiegroep. Het overlegorgaan is een initiatief van het ministerie van EZ en heeft als doel meer rendement en marktkracht voor de varkenshouder.

niet voor niets in de regiegroep. Het komend half jaar komen we met een financiële onderbouwing van de concrete maatregelen die we willen nemen, inclusief feiten en cijfers."

De tijdelijke uitwisseling van var-

kensrechten met de nog in te voeren melkveefosfaatrechten wordt genoemd als optie om noodlijdende varkensbedrijven te helpen om schuldenvrij te stoppen.

"Ik weet van deze optie. Ik weet ook dat dit onderwerp heel gevoelig ligt. Ik kan er nu nog niets over zeggen."

De kostprijs van de Nederlandse varkenshouders is een van de hoogste in de wereld. Kunnen de varkenshouders concurreren op de wereldmarkt?

"De eisen die aan varkenshouderijen worden gesteld in Nederland, zijn misschien wel hoger dan waar ook ter wereld. Het resultaat daarvan is dat het Nederlandse varken kwalitatief heel goed is. Daarmee kunnen we ons onderscheiden op de wereldmarkt. Die kwaliteit moet ook beter gewaarborgd worden door eenduidig kwaliteitssysteem."

Grutto dupe van uitgesteld effect muizenplaag in Zuidwest Friesland

DOOR MARJAN TULP

ACHTERGROND

Door de muizenplaag kregen vrijwel alle natuurlijke vijanden van grutto's veel jongen. Toen de muizenstand hoog bleef, had dit weinig gevolgen voor de weidevogels. Immers, er was genoeg voedsel voor de nieuwgeboren hermelijnen, bunzingen, meeuwen, blauwe reigers, vossen en andere predatoren.

2014 was een dramatisch jaar voor de grutto in Nederland, zo bleek uit analyses van Vogelbescherming. Het idee was dat veel nesten en kuikens het extreem vroege maaien in dat recordwarme voorjaar niet hadden overleefd. Maar dat viel mee in Zuidwest Friesland: er overleefden daar toch relatief veel kuikens omdat de predatoren voor de muizen gingen.

Begin 2015 was er echter een laag aanbod aan muizen en nog

Met het broedsucces van grutto's was het dit jaar bar en boos, weet onderzoeker Jos Hooijmeijer van de Rijksuniversiteit Groningen, die al twaalf jaar onderzoek doet naar grutto's in Zuidwest Friesland. "Het is een uitgesteld effect van de muizenplaag in 2014 in dit gebied."

wel een heel hoge stand van predatoren. Als er niet genoeg muizen zijn als voedsel, dan liggen vogels voor de hand.

En er is nog iets verrassends aan de hand, meent Hooijmeijer.

"Met name in de extensieve gebieden, weidevogelreservaten en percelen waar boeren extra op weidevogels letten, zijn de grutto's extra hard getroffen." Gemiddeld werd meer dan 60 procent van de 500 door het team van Hooijmeijer gevolgde nesten dit jaar leeggegeten.

Grutto's broeden dicht bij elkaar, ze helpen elkaar met het verdedigen van de nesten tegen aanvallen uit de lucht. Die dichtheid werkt contra-productief bij nachtelijke aanvallen door vossen en marterachtigen. Juist de gebieden met een hoge vogeldichtheid zijn aantrekkelijk voor deze nachtelijke predatoren.

Het is een nieuwe wending in het onderzoek van afgelopen tien jaar. "Tot nu toe waren de uitkomstkansen van een nest beduidend hoger in extensieve gebieden. Dus was het aantrekkelijk als vogel om je nest in zo'n reservaat te leggen." De kansen van

FOTO: PENN COMMUNICATIE

Nesten zijn juist in voorheen gunstige gebieden kwetsbaar.

een nest in een intensief gebied zijn klein, omdat het vroege maaien de nesten extra kwetsbaar maakt. "Maar nu er als gevolg van die muizenpiek veel predatoren zijn, worden juist de goede weidevogelgebieden geraakt. Dat toont aan hoe kwetsbaar die kleine reservaten zijn."

Het huidige overheidsbeleid is gericht op kerngebieden, waarbij de focus ligt op de gebieden waar

de vogels nu nog zitten. Zo'n kerngebied bestaat idealiter uit enkele honderden hectares reservaat, waarin veel weidevogels broeden en jongen weten groot te krijgen, met daaromheen een schil van agrarisch natuurbeheer, gevormd door de percelen van boeren, waarop tenminste aan de minimale randvoorwaarden voor een leefgebied voor weidevogels wordt voldaan.

De nadruk van de beschermingsmaatregelen lag altijd op de overlevingskansen van de nesten, maar uit onderzoek blijkt dat het de kuikens zijn waar alles om draait. "Als we geen opgroei habitat aanbieden aan kuikens, dan is weidevogelbeheer weggegooid geld."

"Het grootste probleem is het verdwijnen van leefgebied: ons platteland glijdt af naar een agro-industriegebied waar geen ruimte is voor bloemen, insecten en vogels", weet Hooijmeijer.